

genom lag, stadga, förordning, föreskrift, sed, bruk, är anbefaldt, vedertaget. *I. lagens föreskrifter. Noga i. en läkares föreskrifter. I. diet. I. fastan. I. klosterreglorna. I. sin pligt, sin skyldighet. I. ett värdigt uppförande, värdigt uppföra sig. — Syn. Se Uppfylla.*

IAKTTAGANDE, n. 4. Handlingen, hvarigenom något iakttages; förhållandet, att något iakttages.

IAKTTAGELSE, f. 3. 1) Se *Iakttagande*. — 2) Anmärkning, observation, erfarenhetsrön. *Jag har gjort den i., att . . . Detta är en i., som icke kan jäfvas. Astronomernes i-r.*

IAKTTAGELSEANDA, f. sing. Sinne för att göra iakttagelser, skarpsynt öga, skarpsynthet.

IBER, i'b'r, f. sing. Örtén Iberis.

IBIS, i'biss, m. sing. ell. **IBISFÅGEL**, i'biss-fåg'l, m. 2. pl. — *fåglar*. Fågelslägte af Vadarne, med lång, tunn, vid roten fyrkantig näbb, bågformigt böjd; benen mycket höga; uppehåller sig förträdesvis i de varma länderna. Ibis. *Den helige I.*, hvit med svarta vingpetsar, fötter och näbb, stor som en höna; dyrkades fordom i Egypten. *I. religiosa. Stårt I.*, två fot lång, hufvudet svartgrönt, metallglänsande, stjert och vingar grönsvarta med starkt purpurskimmer; hals, framrygg och de andra kroppsdelarne kastanjebruna. *I. Falcinellus. Röd I.*, röd, med svarta vingpetsar.

IBISROT, i'bissröt, f. 3. pl. — *rötter*. Se *Alléört*.

IBLAND, iblännd, prep. Se *Bland* (begge bem.). Brukas oftast, då en konsonant slutar föregående ordet. *En i. tusende. Han var med i. dem. Blanda sig in i. åskådarnes. Midt i.*, i midten af flera omgivande föremål, t. ex.: *Midt i. eder står den J. icke känner.* — *Adv.* Understundom, stundom. *I. händer, att . . . I. är det så, och i. så, än är det så och än så.*

IBLANDA, i'bländna, v. a. 1. Blanda något af ett ämne till mindre del med ett annat. *I. förgift i maten.* — *Älv.* *Blanda i.* — *Iblandande*, n. 4. o. *Iblandning*, f. 2.

IBÄRE, i'bäre, n. 4. (prov.) Se *Inslag*.

ICHNEUMON, iknä'vymänn, m. 3. 1) Ett märden liknande rofddjur, som af de forndna Egyptierna dyrkades, emedan det troddes krypa in i gapet på den sofvande krokodilen och döda honom. *Viverra Ichneumon.* — 2) Ett insektslägte af Steklarna, med ganska många arter.

ICHTHYOLIT, i'ektyälit, m. 3. (nat. hist.) 1) Förstenad fisk. — 2) Sten, med aftryck af fisk.

ICHTHYOLOG, i'ektyälåg, m. 3. En, som är kunnig i:

ICHTHYOLOGI, i'ektyälåji, f. 3. (af grek. *Ichthy's*, fisk, och *Logos*, lära) 1) Lära ell. beskrifning om fiskarna. — 2) Bok, som innehåller en sådan lära.

ICKE, adv. (i fornspråket *Eigi*, *Ecki*) Nekningsord, som brukas mer i skrift än i tal, då *Inle* mera brukas. *Han är icke kommen än. Icke någon, något. Icke några. Icke någon-sin. Icke ännu. I. en enda. I. det minsta. I. annat än beständiga förargelser. Det skall ske, antingen han vill eller i.* — *I.*, liksom *Ej*, brukas stundom i frågor, för att utmärka en säkrare förmodan, eller att man nästan vet det, hvarom man frågar, t. ex.: *Är det icke sant?* — *I* vissa frågor, hvilkas ändamål är att gifva mer eftertryck åt en jakande sats, kan *Icke* ömsom vara uttryckt eller uteslutet, t. ex.: *Hvem kan bestrida, att icke dagen är ljusare än natten?*

eller: . . . , *att dagen är ljusare än natten?* Likaså i vissa utropssatser, t. ex.: *Huru god är han!* eller: *Huru god är han icke!* *I* detta sednare fall nyttjas likväl nekeordet oftare. — *I* hvardagstal brukas stundom *Icke att* i början af en sats, för att förekomma oriktiga tydingar, o. s. v., såsom t. ex.: *Jag har vägrat att antaga utmaningen; icke att jag är rädd, men jag anser duellen på en gång som en dumhet och ett brott. — Icke desto mindre, se Desto. — Icke heller, se Heller.*

ICKE-GRUNDARTIKEL, m. 2. pl. — *tiklar*. (teol.) Trosartikel, som icke står i ett så nära och oupplösligt förhållande till lärogrunden, att, om den borttages, själva lärogrunden derigenom kullkastas.

ICKE-TILLVARO, f. sing. oböjl. (fig.) Motsatsen af tillvaro, eller förhållandet att något icke är till.

ICKORN, m. 2. Se *Ekorre*.

ICKORNEBÄR, n. 3. Se *Hjertbär*.

ID, m. 2. I, En art Blankfisk. *Cyprinus Idus*. Kallas äfv. Ort, Ört, Tjockfälling.

ID, f. sing. oböjl. II. Se *Flit*. Brukas numera sällan. *Göra något med mycken i. Det är hans dageliga i.*, dermed sysselsätter han sig dageligen.

ID, f. sing. III. Se *Idegran*.

IDAS, v. d. 2. Impf. *Iddes*. Sup. *Idts*. (fam.) Betydde ursprungligen: Göra något med all flit. Nyttjas numera endast med nekande partikel och betydde då: Vara för lat, att . . . , t. ex.: *Hon ides icke göra något. Han iddes icke röra sig. Han iddes icke helsa*, gjorde sig ej den mödan att helsa.

IDE, i'de, n. 4. Benämning på Björnens och Gräflingens vinterlyor. *Björnen går i i.* — Ordet kommer förmodligen af det gamla *Ida* ell. *Idun*, berg, klippa, sten.

IDÉ, f. 3. (fr. *Idée*, af grek. *Idea*, anblick, åskådning) 1) Föreställning, begrepp. *Göra sig i. om något. Det kan ingen göra sig i. om.* det är oerhördt. — 2) Tanke. *En sublim i. Fixa i-er, se Fix.* — 3) (fam.) Infall. *Hvad är det för i. af dig? Sådana i-er han har ibland!* — 4) Plan. *I-en till ett arbete, ett företag, ett verk.* — 5) (estet.) Tanke, som höjer sig öfver det vanliga, alldagliga. *Hans arbete röjer brist på i-er.* — 6) (fil.) a) Föreställning om något föremål, som ligger utom sinneverldens område, d. v. s. hör till det oändliga, evigas. *Gud, Dygd, Odödlighet, Evighet äro i-er. Förnuftet är förmågan af i-er.* — b) Hvarje nödvändigt begrepp om någonting högst fullkomligt, emot hvilket intet föremål i erfarenheten svarar. Deraf *Ideal*.

IDEAL, --ål, n. 3. (fil. o. estet.) Begreppet om en fullkomlighet, som öfverträffar all erfarenhet. Urbild.

IDEALISERA, v. a. 1. (fil. o. estet.) Medelst inbillningskraften så behandla verkliga föremål, att de närma sig ett ideal. — *Idealiserande*, n. 4. o. *Idealisering*, f. 2.

IDEALISK, a. 2. (fil. o. estet.) 1) Som blott finnes till i tanken eller föreställningen. Inbillad. — 2) Som tillhör, eller afseende på eller egenskapen af ett ideal. Urbildlig.

IDEALISM, ---i'ssm, m. sing. Filosofisk åsigt, enligt hvilken tingen utom oss betraktas blott såsom bilder, grundade allenast i människans egen föreställning, således utan all verklighet, hvilken endast tillägges själva den betraktande, d. v. s.